

bolečin? Kako bode otrok ljubil očeta, ki ga pričakuje s palico, ko mu ga prenesó z izpahnenó roko? In takih slučajev je na tisoče in na tisoče!

Prav taka je tudi z umstveno vzgojo. Otroku se nalaga to in ono, ne da bi se premislilo, more li tudi isto izvršiti. Otrok naj nekaj pojmuje, česar se mu ni razložilo, izdelá naj pretežke, predolge naloge itd. V razmerah, kakeršne so na kmetih, otrok ne more šolskega pouka prav nadaljevati. Večkrat stanuje vsa družina v jedni sami sobi; vsi imajo samo jedno luč, samo jeden ogenj, pri rokodelcih motijo učence še pomočniki, ki delajo v jedni in isti sobi z otroci; tù vpijejo dojenči, tam se prepirajo bratje in sestre itd.; in zdaj naj učenec mirno izdeluje svoje naloge. Zato se tolikokrat pripeti, da prinesó slabo izdelane naloge v šolo, ali pa še celó brez njih pridejo. Marsikaka ostra kazen za slabe ali neizdelane spise bi odpadla, ko bi učitelj uvaževal razmere, v katerih mora pridni otrok živeti. Zato bi bilo priporočati, da bi se naj vzelo raje manj stvarine, nego pa, da se vaja prepušča neugodnim ali celó sovražnim razmeram v domači hiši.

V takovih razmerah se ni čuditi, da se navzame tudi otrok onega duha, ki vlada v družini. Z otrokom se ravná neprijazno. Znano pa je, da prijaznost rodí prijaznost, divjost pa divjost. Ako postopamo z otroci brez čustva, ostali bodo brez čustva; ako pa jim gremo prijazno na roko ter jim pomoremo, da izvedejo, kar se jim je naložilo, hvaležni nam bodo ter nas ljubili; vse njih vedénje bode kazalo prijazno lice, katero se vsakemu mili.

Knjiga Slovenska.

§. 35.

Staroslovenščina ima torej slovstvo svoje glagolsko in cirilsko. Nekateri spomeniki se nahajajo v obeh pravopisih; nekaj jih je le deloma, nekaj cirilskih le z nekaterimi glagolskimi črkami.

Jezik staroslovenski je z grškim istega plemena. Prvi slovénski pisatelji so se vzgajali mej grškim narodom, imajoči pred seboj grške virnike, grške cerkvene in druge bukve, ter so po njih spisovali slovénške, in ker je slovénski jezik jako bogat v izrazih in oblikah, posnemali so v njem vso obilno razliko in lepoto grškega tako, da se nekatere stvari razumévati dajo le po grščini. Kar pa tiče besede čistoto in čvrstoto, opazuje se, da so spisi tem lepši in krepkejši, čim prvotnejši ali starejši so. „Ko sem bral legende in prestave cerkvenih očakov v slovénkem jeziku, strmél sem nad bogastvom, krasoto in krepkostjo njegovo v glasu in izrazih“, pravi učeni Schlözer (Vid. Nestor 1805. Jezičnik XI str. 117).

Iz tega obzira se spoméniki staroslovénski ločijo, kakor piše Vostokov, v tri dobe ali razrede: stari razred od IX. do XIII. veka; srednji od XIII. do XVI.; novi razred od XVI. dalje, posebno po tako imenovani popravi, vzlasti na Rusovskem. — Le samo v prvem razredu se nahaja prava in čista staroslovenščina, v drugem je že bolj in v tretjem najbolj popačena. — Glagoliško pismenstvo ima pa le dve dobi, staro in novo, ki se ločite po svojnosti pismen in jezika. Druga doba se prične s XIV. stoletjem (XI. Jezič. 118).

Prvak v staroslovenščini — Miklošič — je vse razne glagoliške spomenike naštel in opisal l. 1860 v „Ersch in Gruber's Encyklop.“, slovénške in hrvaške glagolice, pisane in tiskane, cerkvene in svetovne vsebine itd. — V knjigi „Zum Glagolita Clozianus 1860“ pa pravi, da hoče tudi v prihodnje slovénške spomenike ločiti v tele štiri razrede: 1.